

Курс цивільного процесу

У підручнику на основі чинного цивільного процесуального законодавства України та судової практики розглядаються інститути цивільного процесуального права і проблеми їх застосування при здійсненні правосуддя в цивільних справах. В основу концепції курсу покладена теорія юридичного процесу як комплексної системи процесуальних проваджень, стадій та режимів, заснованих на конституційних засадах судочинства, загальноvizнаних принципах і нормах міжнародного права, які забезпечують доступність правосуддя і гарантії права на справедливий судовий розгляд, передбачених Європейською конвенцією про захист прав людини і основоположних свобод. За науковою і педагогічною традицією у курсі висвітлюються також питання несудових, альтернативних форм захисту цивільних прав, що відповідає науковій парадигмі широкого розуміння цивільного процесу як системи процедур розгляду цивільних справ не лише судами, а й іншими органами цивільної юрисдикції (третейськими судами, органами нотаріату тощо).

Для студентів, аспірантів і викладачів юридичних вузів і факультетів, а також працівників юридичних установ.

Зміст

Про авторів	3
Список основних скорочень.....	4
Передмова	5

ЧАСТИНА ПЕРША УВЕДЕННЯ В ЦИВІЛЬНИЙ ПРОЦЕС

Глава I СФЕРА ЦИВІЛЬНОГО ПРОЦЕСУ

§ 1. Форми захисту цивільних прав, свобод і законних інтересів та судова влада	11
§ 2. Сутність і природа правосуддя в цивільних справах	20
§ 3. Система судів цивільної юрисдикції	28
§ 4. Цивільний процес та правосуддя (цивільне судочинство).....	32
§ 5. Структура цивільного процесу (цивільного судочинства).....	36
§ 6. Цивільне судочинство та інші форми судочинства.....	50
Питання для самоконтролю	54

Глава II ДОСТУПНІСТЬ ПРАВОСУДДЯ І ПРАВО НА СПРАВЕДЛИВИЙ СУДОВИЙ РОЗГЛЯД

§ 1. Всесвітній рух доступу до правосуддя	55
§ 2. Доступність правосуддя як міжнародний стандарт	56
§ 3. Європейська конвенція про захист прав людини і основоположних свобод та її застосування в цивільному судочинстві	61
§ 4. Право на справедливий судовий розгляд та його складові	66
§ 5. Роль Ради Європи в гармонізації цивільного процесуального законодавства та практика його застосування	78
§ 6. Рекомендації Комітету міністрів Ради Європи щодо доступності правосуддя у цивільних справах	80
Питання для самоконтролю	84

Глава III ЦИВІЛЬНЕ ПРОЦЕСУАЛЬНЕ ПРАВО ЯК ГАЛУЗЬ ПРАВА

§ 1. Предмет цивільного процесуального права	85
§ 2. Метод правового регулювання цивільних процесуальних правовідносин	90
§ 3. Цивільне процесуальне законодавство	95
§ 4. Судова практика у цивільному судочинстві	101

§ 5. Наука цивільного процесуального права.....	106
Питання для самоконтролю	108

Глава IV

ПРИНЦИПИ ЦИВІЛЬНОГО СУДОЧИНСТВА ТА ЇХ СИСТЕМА

§ 1. Поняття принципів цивільного судочинства.....	109
§ 2. Система та склад принципів цивільного судочинства.....	118
§ 3. Правові аксіоми у цивільному судочинстві.....	125
Питання для самоконтролю	131

Глава V

ЗАГАЛЬНОВИЗНАНІ ПРИНЦИПИ І НОРМИ МІЖНАРОДНОГО ПРАВА ЯК ПРИНЦИПИ ЦИВІЛЬНОГО СУДОЧИНСТВА

§ 1. Принцип верховенства прав людини.....	132
§ 2. Принцип верховенства права.....	135
§ 3. Принцип права на суд	139
§ 4. Принцип правової визначеності	142
§ 5. Принцип пропорційності	146
Питання для самоконтролю	150

Глава VI

ОРГАНІЗАЦІЙНО-ФУНКЦІОНАЛЬНІ ПРИНЦИПИ ЦИВІЛЬНОГО СУДОЧИНСТВА

§ 1. Здійснення правосуддя виключно судами на засадах поваги до честі й гідності, рівності перед законом і судом.....	151
§ 2. Незалежність суддів і підкорення їх лише закону	155
§ 3. Принцип одноособового і колегіального розгляду цивільних справ ..	159
§ 4. Принцип державної мови судочинства	162
§ 5. Гласність судового процесу та його повне фіксування технічними засобами.....	169
Питання для самоконтролю	174

Глава VII

ФУНКЦІОНАЛЬНІ ПРИНЦИПИ ЦИВІЛЬНОГО СУДОЧИНСТВА

§ 1. Принцип законності.....	175
§ 2. Принцип диспозитивності	181
§ 3. Принцип змагальності.....	187
§ 4. Принцип публічності та судового керівництва.....	195
§ 5. Принцип процесуальної рівноправності сторін.....	201
§ 6. Принцип трьохінстанційності та забезпечення апеляційного і касаційного оскарження судових рішень	203
§ 7. Принципи усності та писемності	206
§ 8. Принцип безпосередності судового розгляду	208
§ 9. Принцип обов'язковості рішень суду	210
Питання для самоконтролю	212

ЧАСТИНА ДРУГА ПРОВАДЖЕННЯ У СУДІ ПЕРШОЇ ІНСТАНЦІЇ

Розділ 1 СУД ТА ЦИВІЛЬНА ЮРИСДИКЦІЯ

Глава VIII СКЛАД СУДУ, АПАРАТ СУДУ. ВІДВОДИ

§ 1. Правосуб'єктність органів судової влади	213
§ 2. Склад суду.....	218
§ 3. Помічник судді, консультант суду	221
§ 4. Секретар судового засідання.....	225
§ 5. Судовий розпорядник	229
§ 6. Відвід судді та працівників апарату судів.....	232
Питання для самоконтролю	242

Глава IX ЦИВІЛЬНА ЮРИСДИКЦІЯ

§ 1. Поняття цивільної юрисдикції.....	243
§ 2. Юрисдикція суду щодо справ позовного провадження.....	248
§ 3. Юрисдикція суду щодо справ наказного провадження	255
§ 4. Юрисдикція суду щодо справ окремого провадження	256
Питання для самоконтролю	263

Глава X ПІДСУДНІСТЬ ЦИВІЛЬНИХ СПРАВ

§ 1. Поняття підсудності.....	264
§ 2. Правила територіальної підсудності цивільних судів	268
§ 3. Наслідки порушення правил підсудності. Порядок передачі справи з одного суду до іншого.....	284
Питання для самоконтролю	290

Розділ 2 УЧАСНИКИ ЦИВІЛЬНОГО ПРОЦЕСУ

Глава XI СТОРОНИ

§ 1. Поняття сторін у цивільному процесі.....	291
§ 2. Процесуальні права та обов'язки сторін.....	295
§ 3. Процесуальна співучасть.....	297
§ 4. Неналежний відповідач і порядок його заміни. Залучення співвідповідачів.....	302
§ 5. Процесуальне правонаступництво	305
Питання для самоконтролю	308

Глава XII ТРЕТІ ОСОБИ

§ 1. Поняття про третіх осіб.....	309
§ 2. Треті особи, які заявляють самостійні вимоги щодо предмета спору... ..	310

§ 3. Треті особи, які не заявляють самостійних вимог щодо предмета спору	316
Питання для самоконтролю	321

Глава XIII

ОРГАНИ ТА ОСОБИ, ЯКИМ ЗАКОНОМ НАДАНО ПРАВО ЗАХИЩАТИ ПРАВА, СВОБОДИ ТА ІНТЕРЕСИ ІНШИХ ОСІБ

§ 1. Підстави та форми участі в цивільному процесі органів та осіб, яким законом надано право захищати права, свободи та інтереси інших осіб	322
§ 2. Порядок порушення цивільної справи на захист прав, свобод та інтересів інших осіб	330
§ 3. Участь органів державної влади та місцевого самоврядування у процесі для подання висновку в справі	335
Питання для самоконтролю	337

Глава XIV

ПРЕДСТАВНИЦТВО В СУДІ

§ 1. Поняття представництва в суді	338
§ 2. Види представництва в суді	349
§ 3. Процесуальне становище та повноваження представника в суді	366
Питання для самоконтролю	375

Глава XV

ОСОБИ, ЩО СПРИЯЮТЬ ЗДІЙСНЕННЮ ПРАВОСУДДЯ

§ 1. Свідок	376
§ 2. Експерт	379
§ 3. Спеціаліст	383
§ 4. Перекладач	386
§ 5. Особа, яка надає правову допомогу	387
Питання для самоконтролю	390

Розділ 3

ПРОЦЕСУАЛЬНІ ПРАВОВІДНОСИНИ ТА УМОВИ ПРОЦЕСУАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Глава XVI

ЦИВІЛЬНІ ПРОЦЕСУАЛЬНІ ПРАВОВІДНОСИНИ

§ 1. Поняття цивільних процесуальних правовідносин	391
§ 2. Передумови виникнення цивільних процесуальних правовідносин ..	397
§ 3. Елементи цивільних процесуальних правовідносин	403
Питання для самоконтролю	408

Глава XVII

ЗЛОВЖИВАННЯ ПРОЦЕСУАЛЬНИМИ ПРАВАМИ

§ 1. Зловживання процесуальними правами як правовий феномен	409
§ 2. Види зловживань процесуальними правами	414
§ 3. Протидія зловживанню процесуальними правами	416
Питання для самоконтролю	423

Глава XVIII ПРОЦЕСУАЛЬНІ СТРОКИ

§ 1. Поняття процесуальних строків та їх види	424
§ 2. Обчислення процесуальних строків.....	427
§ 3. Продовження та поновлення процесуальних строків.....	430
§ 4. Службові строки.....	432
Питання для самоконтролю	438

Глава XIX СУДОВІ ВИТРАТИ

§ 1. Поняття та види судових витрат.....	439
§ 2. Судовий збір	442
§ 3. Витрати, пов'язані з розглядом справи.....	450
§ 4. Повернення судового збору. Розподіл судових витрат між сторонами.....	456
Питання для самоконтролю	458

Глава XX ЗАХОДИ ПРОЦЕСУАЛЬНОГО ПРИМУСУ

§ 1. Поняття процесуального примусу.....	459
§ 2. Підстави застосування заходів процесуального примусу	465
§ 3. Види заходів процесуального примусу.....	467
§ 4. Відшкодування майнових збитків	472
Питання для самоконтролю	473

Розділ 4 ДОКАЗУВАННЯ ТА ДОКАЗИ

Глава XXI ДОКАЗУВАННЯ В ЦИВІЛЬНОМУ СУДОЧИНСТВІ

§ 1. Поняття судового доказування.....	474
§ 2. Поняття судових доказів.....	483
§ 3. Предмет доказування. Факти, які не потребують доказування	485
§ 4. Належність доказів і допустимість засобів доказування	488
§ 5. Стандарт доказування та оцінка доказів судом.....	492
§ 6. Забезпечення доказів	495
Питання для самоконтролю	496

Глава XXII СУДОВІ ДОКАЗИ

§ 1. Пояснення сторін, третіх осіб та їхніх представників.....	497
§ 2. Показання свідків.....	500
§ 3. Письмові докази	503
§ 4. Речові докази	507
§ 5. Висновок експерта	509
§ 6. Розгляд судом заяв про фальшивість доказів	512
Питання для самоконтролю	515

Розділ 5
ПОЗОВНЕ ПРОВАДЖЕННЯ
Глава XXIII
ПОЗОВ

§ 1. Поняття позову та його елементи. Види позовів	516
§ 2. Право на пред'явлення позову	522
§ 3. Захист інтересів відповідача від пред'явленого позову	524
§ 4. Зміна позову. Відмова від позову і визнання позову. Мирова угода сторін	526
§ 5. Забезпечення позову	529
Питання для самоконтролю	534

Глава XXIV

ПРЕД'ЯВЛЕННЯ ПОЗОВУ. ВІДКРИТТЯ ПРОВАДЖЕННЯ У СПРАВІ

§ 1. Право на звернення до суду за судовим захистом	535
§ 2. Передумови права на звернення до суду та порядок його здійснення ..	537
§ 3. Позовна заява та її реквізити. Порядок виправлення недоліків позовної заяви. Повернення заяви	542
§ 4. Підстави відмови у відкритті провадження у справі	546
§ 5. Правові наслідки відкриття провадження у справі	550
Питання для самоконтролю	552

Глава XXV

ПРОВАДЖЕННЯ У СПРАВІ ДО СУДОВОГО РОЗГЛЯДУ

§ 1. Загальна характеристика провадження у справі до судового розгляду	554
§ 2. Зміст і порядок проведення попереднього судового засідання	560
§ 3. Призначення справи до судового розгляду. Судові повідомлення і виклики	572
Питання для самоконтролю	587

Глава XXVI

СУДОВИЙ РОЗГЛЯД ЦИВІЛЬНИХ СПРАВ

§ 1. Поняття та значення судового розгляду	588
§ 2. Процесуальний порядок судового розгляду	591
§ 3. Відкладення розгляду справи та перерва в її розгляді. Зупинення провадження у справі	607
§ 4. Закінчення розгляду справи без ухвалення судового рішення	611
§ 5. Фіксування судового процесу технічними засобами	616
§ 6. Електронне (віртуальне) судочинство	620
Питання для самоконтролю	624

Глава XXVII

РІШЕННЯ СУДУ ПЕРШОЇ ІНСТАНЦІЇ

§ 1. Поняття і види судових рішень	625
§ 2. Вимоги, яким повинно відповідати судове рішення	628
§ 3. Зміст судового рішення	636
§ 4. Усунення недоліків рішення судом, який його ухвалив	641

§ 5. Законна сила судового рішення	645
§ 6. Ухвали суду першої інстанції.....	649
Питання для самоконтролю	653

Розділ 6
СПРОЩЕНІ ПРОВАДЖЕННЯ (ПРОЦЕДУРИ)
ЦИВІЛЬНОГО СУДОЧИНСТВА

Глава XXVIII
НАКАЗНЕ ПРОВАДЖЕННЯ

§ 1. Історичний нарис наказного провадження	654
§ 2. Природа наказного провадження.....	658
§ 3. Судовий наказ як форма судового рішення	660
§ 4. Підстави для видачі судового наказу	663
§ 5. Порядок наказного провадження, скасування та оскарження судового наказу	665
Питання для самоконтролю	670

Глава XXIX
ЗАОЧНИЙ РОЗГЛЯД СПРАВИ

§ 1. Моделі заочного розгляду справи.....	671
§ 2. Умови заочного розгляду справи.....	675
§ 3. Порядок заочного розгляду справи	680
§ 4. Порядок перегляду заочного рішення.....	683
§ 5. Оскарження заочного рішення.....	685
Питання для самоконтролю	688

Розділ 7
ОКРЕМЕ ПРОВАДЖЕННЯ
Глава XXX

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА ОКРЕМОГО ПРОВАДЖЕННЯ

§ 1. Історичний нарис окремого провадження	689
§ 2. Природа окремого провадження.....	696
§ 3. Процесуальний порядок розгляду справ окремого провадження	706
Питання для самоконтролю	711

Глава XXXI
СПРАВИ ПРО ЗМІНУ ПРАВОВОГО СТАТУСУ
ФІЗИЧНОЇ ОСОБИ ТА ВСТАНОВЛЕННЯ ФАКТІВ,
ЩО МАЮТЬ ЮРИДИЧНЕ ЗНАЧЕННЯ

§ 1. Розгляд справ про обмеження цивільної дієздатності фізичної особи, визнання фізичної особи недієздатною та поновлення дієздатності фізичної особи.....	712
§ 2. Розгляд справ про надання неповнолітній особі повної цивільної дієздатності.....	723
§ 3. Розгляд справ про визнання фізичної особи безвісно відсутньою або оголошення її померлою.....	729

§ 4. Розгляд справ про усиновлення	736
§ 5. Розгляд справ про встановлення фактів, що мають юридичне значення.....	748
Питання для самоконтролю	756

Глава XXXII
СПРАВИ ПРО ВИЗНАННЯ АБО ВІДНОВЛЕННЯ
НЕОСПОРЮВАНИХ СУБ'ЄКТИВНИХ ПРАВ

§ 1. Розгляд справ про відновлення прав на втрачені цінні папери на пред'явника та векселі.....	758
§ 2. Розгляд справ про передачу безхазяйної нерухомої речі у комунальну власність	773
§ 3. Розгляд справ про визнання спадщини відумерлою.....	780
Питання для самоконтролю	787

Глава XXXIII
СПРАВИ ПРО ЗАСТОСУВАННЯ ВСТАНОВЛЕНИХ ЗАКОНОМ
ЗАХОДІВ ЩОДО ЗАХИСТУ ПРАВ ТА ЗАКОННИХ ІНТЕРЕСІВ

§ 1. Розгляд справ про надання особі психіатричної допомоги в примусовому порядку.....	788
§ 2. Розгляд справ про обов'язкову госпіталізацію до протитуберкульозного закладу	797
§ 3. Розгляд справ про розкриття банками інформації, яка містить банківську таємницю, щодо юридичних та фізичних осіб.....	806
Питання для самоконтролю	820

ЧАСТИНА ТРЕТЯ
ОСКАРЖЕННЯ ТА ПЕРЕГЛЯД СУДОВИХ РІШЕНЬ

Глава XXXIV
МОДЕЛІ ОСКАРЖЕННЯ ТА ПЕРЕГЛЯДУ СУДОВИХ РІШЕНЬ

§ 1. Судові помилки, їх причини та класифікація	822
§ 2. Право на оскарження судових рішень та право на справедливий судовий розгляд.....	824
§ 3. Форми перегляду судових рішень	827
Питання для самоконтролю	830

Глава XXXV
АПЕЛЯЦІЙНЕ ПРОВАДЖЕННЯ

§ 1. Загальна характеристика апеляційного оскарження та перевірки судових рішень і ухвал	831
§ 2. Право апеляційного оскарження та порядок його здійснення.....	834
§ 3. Підготовка справи до розгляду в суді апеляційної інстанції	848
§ 4. Розгляд справи судом апеляційної інстанції.....	851
§ 5. Повноваження суду апеляційної інстанції. Підстави для скасування рішень та ухвал в суді апеляційної інстанції	867
Питання для самоконтролю	883

Глава XXXVI
КАСАЦІЙНЕ ПРОВАДЖЕННЯ

§ 1. Сутність та значення перегляду судових постанов у касаційному порядку	884
§ 2. Право касаційного оскарження та порядок його здійснення.....	889
§ 3. Підготовка справи до розгляду в суді касаційної інстанції та її розгляд.....	894
§ 4. Повноваження суду касаційної інстанції. Підстави для скасування рішень та ухвал у суді касаційної інстанції.....	900
§ 5. Оскарження ухвал суду першої та апеляційної інстанцій у касаційному порядку	910
Питання для самоконтролю	913

Глава XXXVII
ПЕРЕГЛЯД СУДОВИХ РІШЕНЬ ВЕРХОВНИМ СУДОМ УКРАЇНИ

§ 1. Загальна характеристика перегляду судових рішень Верховним Судом України.....	914
§ 2. Суб'єкти та об'єкти оскарження судових рішень до Верховного Суду України	920
§ 3. Процедура перегляду рішень Верховним Судом України.....	923
§ 4. Повноваження Верховного Суду України.....	927
Питання для самоконтролю	931

Глава XXXVIII
ПРОВАДЖЕННЯ У ЗВ'ЯЗКУ
З НОВОВІЯВЛЕНИМИ ОБСТАВИНАМИ

§ 1. Сутність та значення провадження у зв'язку з нововиявленими обставинами	932
§ 2. Підстави перегляду у зв'язку з нововиявленими обставинами	933
§ 3. Процесуальний порядок перегляду у зв'язку з нововиявленими обставинами	936
Питання для самоконтролю	939

ЧАСТИНА ЧЕТВЕРТА
ВИКОНАВЧЕ ПРОВАДЖЕННЯ.
ВІДНОВЛЕННЯ ВТРАЧЕНОГО СУДОВОГО
ПРОВАДЖЕННЯ

Глава XXXIX
ВИКОНАВЧЕ ПРОВАДЖЕННЯ
У СТРУКТУРІ ЦИВІЛЬНОГО ПРОЦЕСУ

§ 1. Виконання судових рішень як частина цивільного процесу	940
§ 2. Учасники виконавчого провадження	949
§ 3. Роль суду у виконавчому провадженні.....	958
Питання для самоконтролю	961

Глава XL

ЗАГАЛЬНІ ПРАВИЛА ВИКОНАВЧОГО ПРОВАДЖЕННЯ

§ 1. Підстави виконання судових рішень та актів інших органів. Виконавчі документи.....	962
§ 2. Строки пред'явлення виконавчих документів до виконання.....	964
§ 3. Порядок та умови здійснення виконавчого провадження.....	966
Питання для самоконтролю	976

Глава XLI

ОКРЕМІ ВИКОНАВЧІ ДІЇ

§ 1. Звернення стягнення на майно боржника.....	977
§ 2. Звернення стягнення на будинки.....	982
§ 3. Звернення стягнення на майно і грошові суми боржника, що знаходяться в інших осіб або належать боржникові від інших осіб ..	984
§ 4. Звернення стягнення на заробітну плату (заробіток), пенсію та стипендію боржника.....	986
§ 5. Звернення стягнення на майно боржника — юридичної особи.....	991
§ 6. Розподіл стягнутих сум між стягувачами.....	993
§ 7. Виконання рішень про передачу певних предметів і здійснення певних дій.....	995
Питання для самоконтролю	1001

Глава XLII

ПОВОРОТ ВИКОНАННЯ ТА СУДОВИЙ КОНТРОЛЬ ЗА ВИКОНАННЯМ СУДОВИХ РІШЕНЬ

§ 1. Поворот виконання судових рішень.....	1002
§ 2. Судовий контроль за виконанням судових рішень	1005
Питання для самоконтролю	1009

Глава XLIII

ВІДНОВЛЕННЯ ВТРАЧЕНОГО СУДОВОГО ПРОВАДЖЕННЯ

§ 1. Поняття втрати судового провадження.....	1010
§ 2. Процесуальний порядок відновлення втраченого судового провадження.....	1014
§ 3. Рішення суду про відновлення втраченого судового провадження... ..	1022
Питання для самоконтролю	1024

ЧАСТИНА П'ЯТА

МІЖНАРОДНИЙ ЦИВІЛЬНИЙ ПРОЦЕС (ПРОВАДЖЕННЯ У СПРАВАХ ЗА УЧАСТЮ ІНОЗЕМНИХ ОСІБ)

Глава XLIV

ПРИРОДА МІЖНАРОДНОГО ЦИВІЛЬНОГО ПРОЦЕСУ

§ 1. Поняття міжнародного цивільного процесу	1025
§ 2. Джерела міжнародного цивільного процесу	1028
Питання для самоконтролю	1035

Глава XLV
ПРАВОВЕ СТАНОВИЩЕ ІНОЗЕМНИХ ОСІБ
У МІЖНАРОДНОМУ ЦИВІЛЬНОМУ ПРОЦЕСІ

§ 1. Іноземці та особи без громадянства, іноземні юридичні особи як учасники міжнародного цивільного процесу	1036
§ 2. Процесуальні права та обов'язки іноземних осіб, їх процесуальна право- та дієздатність	1039
§ 3. Особливості процесуального становища держави, міжнародних організацій та інших суб'єктів (судові імунітети)	1044
Питання для самоконтролю	1050

Глава XLVI
ОСОБЛИВОСТІ ПРОВАДЖЕННЯ ЦИВІЛЬНИХ СПРАВ
З ІНОЗЕМНИМ ЕЛЕМЕНТОМ

§ 1. Підсудність цивільних справ за участю іноземних осіб	1051
§ 2. Визначення матеріального закону, що підлягає застосуванню	1060
§ 3. Судові доручення	1064
§ 4. Питання легалізації та перекладу документів	1079
Питання для самоконтролю	1092

Глава XLVII
ВИЗНАННЯ ТА ВИКОНАННЯ РІШЕНЬ
ІНОЗЕМНИХ СУДІВ В УКРАЇНІ

§ 1. Поняття й умови визнання та виконання рішень іноземних судів ...	1093
§ 2. Визнання та звернення до виконання рішення іноземного суду, що підлягає примусовому виконанню	1099
§ 3. Визнання рішення іноземного суду, що не підлягає примусовому виконанню	1106
Питання для самоконтролю	1112

Глава XLVIII
КОНВЕНЦІЙНИЙ МЕХАНІЗМ ЗАХИСТУ ПРАВ ЛЮДИНИ
ЄВРОПЕЙСЬКИМ СУДОМ З ПРАВ ЛЮДИНИ

§ 1. Статус Європейського суду з прав людини	1113
§ 2. Порядок звернення до Європейського суду з прав людини	1116
§ 3. Процедура прийняття скарги Європейським судом з прав людини та її розгляд	1119
§ 4. Рішення Європейського суду з прав людини та їх виконання в національних правових порядках	1126
Питання для самоконтролю	1130

ЧАСТИНА ШОСТА
ПРОВАДЖЕННЯ У ГОСПОДАРСЬКИХ
ТА АДМІНІСТРАТИВНИХ СУДАХ

Глава XLIX
ГОСПОДАРСЬКЕ СУДОЧИНСТВО

§ 1. Система господарських судів	1131
§ 2. Підвідомчість справ господарським судам. Підсудність справ	1133

§ 3. Учасники господарського процесу	1138
§ 4. Порушення провадження по справах та їх розгляд господарськими судами	1142
§ 5. Перегляд рішень, ухвал, постанов господарського суду	1151
§ 6. Виконання рішень, ухвал і постанов господарських судів	1162
Питання для самоконтролю	1166

Глава L АДМІНІСТРАТИВНЕ СУДОЧИНСТВО

§ 1. Адміністративні суди та їх система.....	1167
§ 2. Адміністративна юрисдикція. Підсудність справ	1172
§ 3. Учасники адміністративного судочинства.....	1177
§ 4. Провадження в адміністративному суді першої інстанції. Судові рішення	1179
§ 5. Особливості провадження в окремих категоріях адміністративних справ ..	1186
§ 6. Перегляд рішень адміністративних судів	1188
§ 7. Виконання рішень адміністративних судів.....	1197
Питання для самоконтролю	1199

ЧАСТИНА СЬОМА ПОЗАСУДОВІ ЦИВІЛЬНІ ПРОВАДЖЕННЯ

Розділ 1 НОТАРІАТ І НОТАРІАЛЬНИЙ ПРОЦЕС

Глава LI НОТАРІАТ І СУД

§ 1. Поняття нотаріату. Модель нотаріату латинського типу	1200
§ 2. Правовий статус нотаріуса.....	1212
§ 3. Компетенція нотаріальних органів.....	1216
§ 4. Страхування цивільної відповідальності нотаріуса	1220
§ 5. Контроль за діяльністю нотаріуса	1222
Питання для самоконтролю	1228

Глава LII НОТАРІАЛЬНИЙ ПРОЦЕС

§ 1. Поняття нотаріального процесу	1230
§ 2. Принципи нотаріального процесу.....	1233
§ 3. Суб'єкти нотаріального процесу	1236
§ 4. Стадії нотаріального процесу	1238
§ 5. Загальні правила вчинення нотаріальних дій.....	1242
Питання для самоконтролю	1245

Глава LIII НОТАРІАЛЬНІ ПРОВАДЖЕННЯ (ОКРЕМІ НОТАРІАЛЬНІ ДІЇ)

§ 1. Нотаріальні дії, спрямовані на посвідчення безспірного права	1246
§ 2. Нотаріальні дії, спрямовані на посвідчення і засвідчення безспірних фактів.....	1248

§ 3. Нотаріальні дії, спрямовані на надання виконавчої сили платіжним зобов'язанням і борговим документам.....	1251
§ 4. Нотаріальні дії, спрямовані на зберігання спадкового майна та документів.....	1253
Питання для самоконтролю	1255

Глава LIV

ВЗАЄМОДІЯ НАЦІОНАЛЬНОГО ТА ІНОЗЕМНОГО НОТАРІАТУ

§ 1. Міжнародно-правове співробітництво у нотаріальній сфері	1256
§ 2. Міжнародний обіг нотаріальних актів.....	1262
§ 3. Міжнародний союз нотаріату	1268
Питання для самоконтролю	1274

Розділ 2

АЛЬТЕРНАТИВНІ ФОРМИ РОЗГЛЯДУ ЦИВІЛЬНИХ СПОРІВ

Глава LV

ТРЕТЕЙСЬКЕ СУДОЧИНСТВО

§ 1. Третейський суд. Значення третейського розгляду спорів.....	1275
§ 2. Порядок розгляду справ третейським судом.....	1279
§ 3. Рішення третейського суду.....	1284
§ 4. Проведення у справах про оскарження рішень третейських судів.....	1289
§ 5. Проведення у справах про видачу виконавчих листів на примусове виконання рішень третейських судів	1292
Питання для самоконтролю	1295

Глава LVI

МІЖНАРОДНИЙ КОМЕРЦІЙНИЙ АРБІТРАЖ

§ 1. Поняття і види міжнародного комерційного арбітражу	1296
§ 2. Міжнародно-договірна уніфікація комерційного арбітражу	1298
§ 3. Міжнародні регламенти, Типовий закон про міжнародний комерційний арбітраж ЮНСІТРАЛ.....	1300
§ 4. Арбітражна угода та компетенція міжнародного комерційного арбітражу	1302
§ 5. Арбітражні рішення. Виконання рішень	1304
Питання для самоконтролю	1307

Глава LVII

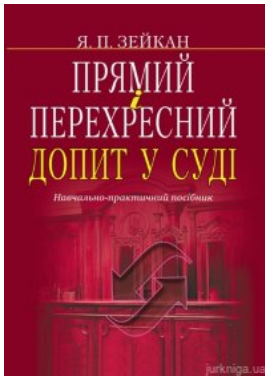
ЦИВІЛЬНЕ СУДОЧИНСТВО ТА МЕДІАЦІЯ

§ 1. Сутність медіації (посередництва)	1308
§ 2. Принципи медіаційної процедури.....	1313
§ 3. Присудова та досудова (зовнішня) медіація.....	1317
§ 4. Практика застосування медіації.....	1321
§ 5. Регуляторні аспекти впровадження процедур медіації	1324
Питання для самоконтролю	1329

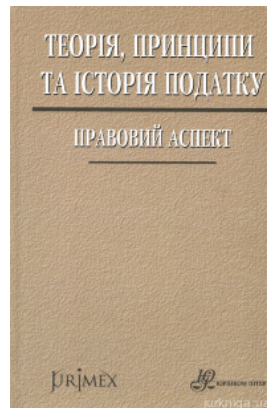
Список основної літератури.....	1330
--	-------------

Предметний покажчик.....	1334
---------------------------------	-------------

Книги, які можуть вас зацікавити

Прямий і перехресний допит у суді

Теорія, принципи та історія податку: правовий аспект

Міжнародний комерційний арбітраж

[Перейти на сайт →](#)